

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

postmottak@kud.dep.no

Karl Johans gate 23 B, 0159 Oslo
Tel 22 40 53 70 • Faks 22 40 53 71
adm@extrastiftelsen.no
Org. nr. 977 468 299
www.extrastiftelsen.no

Vår ref.:2013/108-2/JM 2.2

Deres ref.: 13/3441

Oslo, 22. november 2013

Fordelingsmodell for Norsk Tippings overskudd øremerket samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner

Høringssvar fra ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering

Det vises til mottatt høringsbrev av 11.10.2013. Vi takker for muligheten til å kunne kommentere den nye fordelingsmodellen for Norsk Tippings overskudd øremerket samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner, den såkalte 18-prosenten.

ExtraStiftelsen var representert i referansegruppen for utredningen som hadde sine møter tidlig 2013. Vi har gitt våre synspunkter gjennom hele denne prosessen og mener våre innspill bør oppfattes som konstruktive og med en tydelig målsetting om å bidra til at det etableres nye ordninger som kan overleve også framtidige utfordringer.

Om ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering og tippenekkelen

ExtraStiftelsen er i dag eier av Extra-spillet, sammen med Norsk Tipping, og fordeler overskuddet fra spillet til helseprosjekter i regi av norske frivillige helseorganisasjoner. Extra-spillet reguleres av lotteriloven og Kulturdepartementet søkes om spilltillatelse. Dagens spilltillatelse gjelder til 31. desember 2015.

Alle ExtraStiftelsens prosjekter innvilges etter søknadsbehandling på faglige vilkår, foregår i Norge, og dekker alt fra kortvarige helse- og trivselstiltak i nærmiljøet, til landsomfattende helsekampanjer og treårige doktorgradsprosjekter. Alle organisasjoner som søker om prosjektmidler må være forhåndsgodkjent av ExtraStiftelsen etter bestemte kriterier.

ExtraStiftelsen har det siste året vært i en prosess med Norsk Tipping og Kulturdepartementet, etter et initiativ fra Norsk Tipping, i forhold til at Norsk Tipping eventuelt skal overta eierskapet til Extra-spillet og ExtraStiftelsen bli en fast mottaker fra overskuddet i tippenekkelen. ExtraStiftelsens framtidige prosentmessige andel av Norsk Tippings overskudd vil kunne bli beregnet ut fra dagens overskudd. ExtraStiftelsen er av den grunn også en viktig part i denne saken.

ExtraStiftelsen mener det må legges opp til en fordelingsmodell som også kan ta høyde for en eventuell senere inntreden av ExtraStiftelsen i tippenekkelen, uten at det skal gå på bekostning

av verken idrettens, kulturens eller de samfunnsnyttige/humanitæres beløpsmessige andel. I dag føres det eget regnskap for Extra-spillet i Norsk Tipping, der overskuddet i sin helhet overføres til ExtraStiftelsen, minus 27,5% operatørgodtgjørelse til Norsk Tipping. Denne operatørgodtgjørelsen blir i sin tur en del av Norsk Tippings overskudd, og legges inn i tippenekkelen til videre fordeling som hjemlet i pengespilloven.

En slik modell kan for eksempel være at ExtraStiftelsen får sin prosentmessige andel av Norsk Tippings overskudd før resten av overskuddet legges inn i tippenekkelen, eller at ExtraStiftelsen blir en fjerde mottaker fra tippenekkelen, som et overskudd til helse, og at 64-18-18 beregnes på nytt, og deles på fire. Disse betraktningene bør Kulturdepartementet ha med seg i det videre arbeidet rundt utviklingen av norsk spillpolitikk framover.

18% til samfunnsnyttige og humanitære

ExtraStiftelsen mener at Kulturdepartementet har funnet en fornuftig fordelingsmodell av 18-prosenten, som kan oppleves som rettferdig av de frivillige organisasjonene.

Men vi vil gjerne peke på en urimelighet som vi mener fortsatt består i den foreslåtte nye ordningen. Nemlig at tre beredskapsorganisasjoner fortsatt skal sikres en fast andel av tippenekkelen. Det undergraver mye av departementets argumentasjon for innføring av den nye fordelingsmodellen, nemlig opprydding i en opplevd urettferdighet i dagens ordning, og at det skal lages en langsiktig og robust modell. Beregningskriteriene for alle de andre organisasjonene, etter overgangsperiodens slutt, vil bli at de totale driftskostnadene for organisasjonens sentrallødd, minus definerte fradragposter, skal legges til grunn for beregningen. Dette vil ikke være en langsiktig og robust løsning i forhold til disse tre beredskapsorganisasjonene, da driftskostnadene over tid vil kunne endre seg i stor skala.

At viktig rednings- og beredskapsarbeid skal finansieres over tippenekkelen, er i tillegg en uheldig løsning. Dette er en så viktig samfunnsoppgave at det bør finansieres direkte fra statsbudsjettet og ikke fra spilloverskuddet. På den måten kan disse tre organisasjonene være med i fordelingen fra tippenekkelen på lik linje med alle andre samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner, på den måten at tilskuddet fra statsbudsjettet til beredskap trekkes fra på driftskostnadene, sammen med de andre definerte fradragpostene. Det bør utredes nærmere om denne fordelingen av spilloverskuddet til beredskap er en styrke eller svakhet ved en bevaring av den norske enerettsmodellen, og om den kan forsvares i EØS-lovgivningen.

Om ICNPO kategori.

Utredningen til Oxford Research la opp til egeninnrapporterte ICNPO og inneholdt ingen vurderinger om konsekvenser av uønskede vridninger som følge av en slik omlegging. ICNPO kategoriene er generelle og mange organisasjoner vil kunne definere seg innenfor områdene som kan utløse støtte. Det er viktig at man tenker godt gjennom uønskede effekter før man introduserer tilskudd basert på tilsynelatende 'objektive' kriterier, men hvor man lett kan tilpasse kategoriene til organisasjonen etter eget forgodtbefinnende og dermed uthule en viktig tilskuddsordning. Dette kan unngås om det blir opp til bevilgende myndighet å innvilge ulike kategorier som utløser støtte. Ordningen kan derfor lett bli for komplisert å håndtere.

Lotteriverdighet

Det var et krav til organisasjonene at de skulle være lotteriverdige da de mottok inntekter fra spilleautomatene, og senere fra 18-prosenten. Dette er et krav som ikke stilles til de andre mottakerne av overskuddet fra tippenekkelen. Dette kravet kan dermed heller ikke være nødvendig for 18-prosenten, og bidrar til et stort merarbeid og unødvendig skjemavelde for organisasjonene. Mange av disse vil aldri ha tanke om å avholde egne lotterier. Slik vi ser det,

bør det ikke være krav om lotteriverdighet om man ikke har til hensikt å drive lotterier, men kun ønsker å søke om midler fra spilloverskuddet.

Organisasjonene som søker ExtraStiftelsen om prosjektmidler opplever det samme, etter at krav om lotteriverdighet for å kunne motta midler fra ExtraStiftelsen ble lagt inn i den siste spilltillatelsen for Extra-spillet. ExtraStiftelsens viktige midler til helsefremmende formål er nå mye vanskeligere tilgjengelig, eller utilgjengelig, for de som trenger dem mest. ExtraStiftelsen har selv strenge godkjenningskrav før man kan søke om midler, og vi oppfatter alle våre godkjente frivillige helseorganisasjoner som klart samfunnsnyttige og/eller humanitære. Likevel har flere av disse ikke blitt godkjent som lotteriverdige. Myndighetene bør se på om ordningen om lotteriverdighet bør avvikles eller endres.

Lykke til med det videre arbeidet og med innfasingen av ordningen! Vi utdyper gjerne våre synspunkter og innspill om det er ønskelig fra departementets side.

Med vennlig hilsen

Hans Christian Lillehagen
Generalsekretær

Jan Melby
Ass. generalsekretær/
fagsjef forebygging